

Мукачівський державний університет

“Розрахунково-платіжна дисципліна в системі розрахункових платежежів”

Виконала: Ладжун Олександра

Науковий керівник: к.е.н. доц. Ігнатишин Марія Василівна

Мукачево - 2017

- **Актуальність роботи.** Розрахункова-платіжна дисципліна є важливим фактором забезпечення кругообігу засобів. Її своєчасне забезпечення є необхідною умовою неперервності процесу виробництва. Від правильної організації грошових розрахунків у цілому залежить оперативність їх здійснення, а отже, і фінансовий стан суб'єктів господарювання.
- **Мета дипломної роботи** – комплексне вивчення розрахунково-платіжної дисципліни в системі розрахункових платежів та проведення аналізу готівкових обмежень в Україні на макрорівні та оцінка фінансових показників підприємства на мікрорівні.
- Для досягнення поставленої мети необхідно було вирішити такі основні **завдання**:
 - дати характеристику платіжним схемам які використовуються при розрахунках на торговом підприємстві;
 - визначити їх сутність та значення грошових розрахунків;
 - дати оцінку агрегатам грошової маси, та визначити взаємозалежність грошових агрегатів;
 - вивчити зарубіжний досвід регулювання грошового обороту;
 - обґрунтувати міру відповідальності за порушення норм готівкового обігу в касі.

- **Об'єктом** дослідження даної роботи виступає аналіз використання платіжних схем ТОВ «Епіцентр К» в межах якого знаходиться предмет дослідження оцінка чинників впливу на результати діяльності підприємства.
- **Предметом** дослідження є управління грошовими потоками, як найважливішої динамічної частини бізнесу.
- **Інформаційна базаю** виступають статті зарубіжних і вітчизняних науковців, монографії, закони України та нормативно-правові акти.
- **Результати досліджуваної тематики.** Результати дослідження та їх впровадження обговорювались на Міжнародній науково-практичній конференції «Фінансове регулювання зрушень в економіці України», яка проходила 21-22 березня 2017 року в Мукачівському державному університеті. Тези доповіді надруковано у збірнику конференції на тему: «Принципи організації безготівкових розрахунків»
- **Структура роботи** складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

ТОВ «Епіцентр К» — потужна компанія з українськими інвестиціями, лідер роздрібної торгівлі та один із найбільших платників податків країни в категорії ритейлу. Історія створення найбільшої будівельно-господарської компанії в Україні розпочалась із відкриття першого гіпермаркету «Епіцентр К» у місті Києві 6 грудня 2003 року. Відтоді ТОВ «Епіцентр К» упевнено розширюється, охоплюючи не тільки обласні центри, а й районні міста. На сьогодні ТОВ «Епіцентр К» налічує 43 торговельні центри загальною торговою площею близько 1 млн кв. м та близько 25 тис. співробітників. «Епіцентр К» співпрацює з понад 3,5 тис. постачальників, що забезпечують торговельні центри мережі близько 200 тис. товарних найменувань.

У ТОВ «Епіцентрі К» представлено нові відділи, серед яких «Деко» (посуд, текстиль, подарунки), дитячий відділ «Епік», відділ для навчання та роботи «Канцтовари», відділи «Побутова техніка», «Спорттовари», «Садовий центр», «Мілітарі» (усе для мисливства та рибальства), а також великий «Центр меблів». Компанія постійно розширює асортимент, що наразі становить понад 200 тис. найменувань товарів.

Рис 1.3. Класифікація безготівкових розрахунків

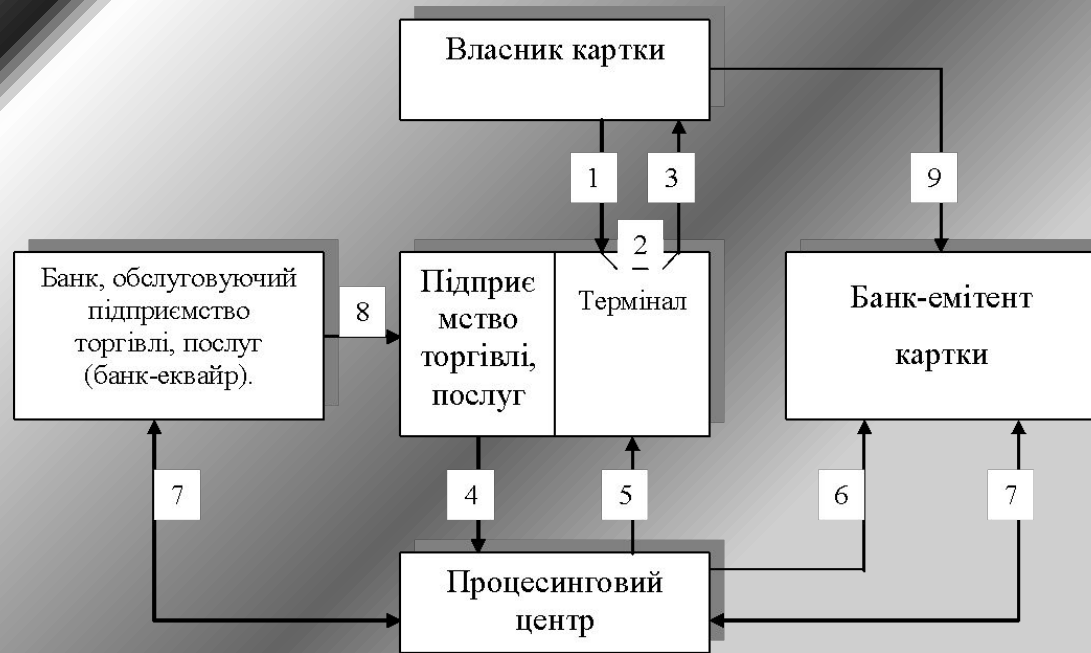
Платіжне доручення – розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника банку, котрий його обслуговує, про списання зі свого рахунка зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок одержувача.

Рис. 2.1. Платіжне доручення

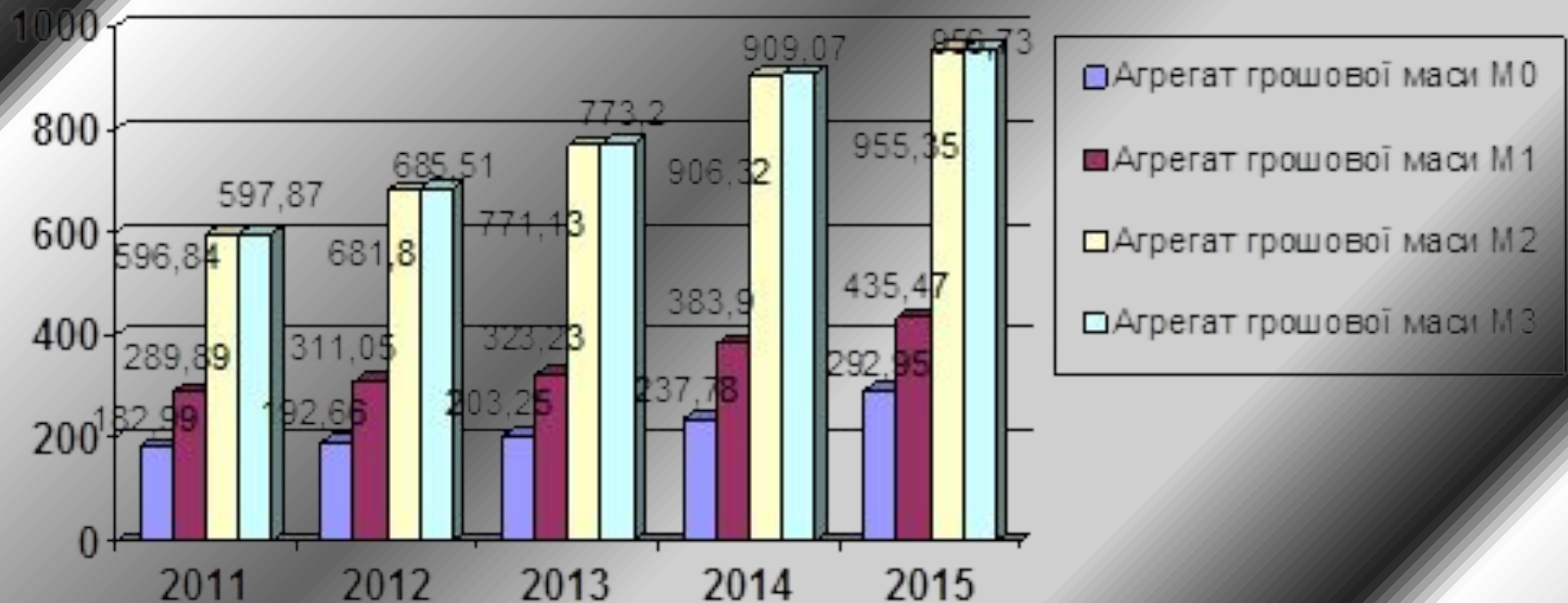
Підприємство ТОВ «Епіцентр» переважно використовує безготівкову форму розрахунків, у зв'язку із певними зручностями цієї форми і послугами банків з якими воно співпрацює. Найбільш поширеною формою безготівкових розрахунків яку використовує підприємство є платіжні доручення.

Рис. 2.9. Схема здійснення платежів при використанні електронної картки

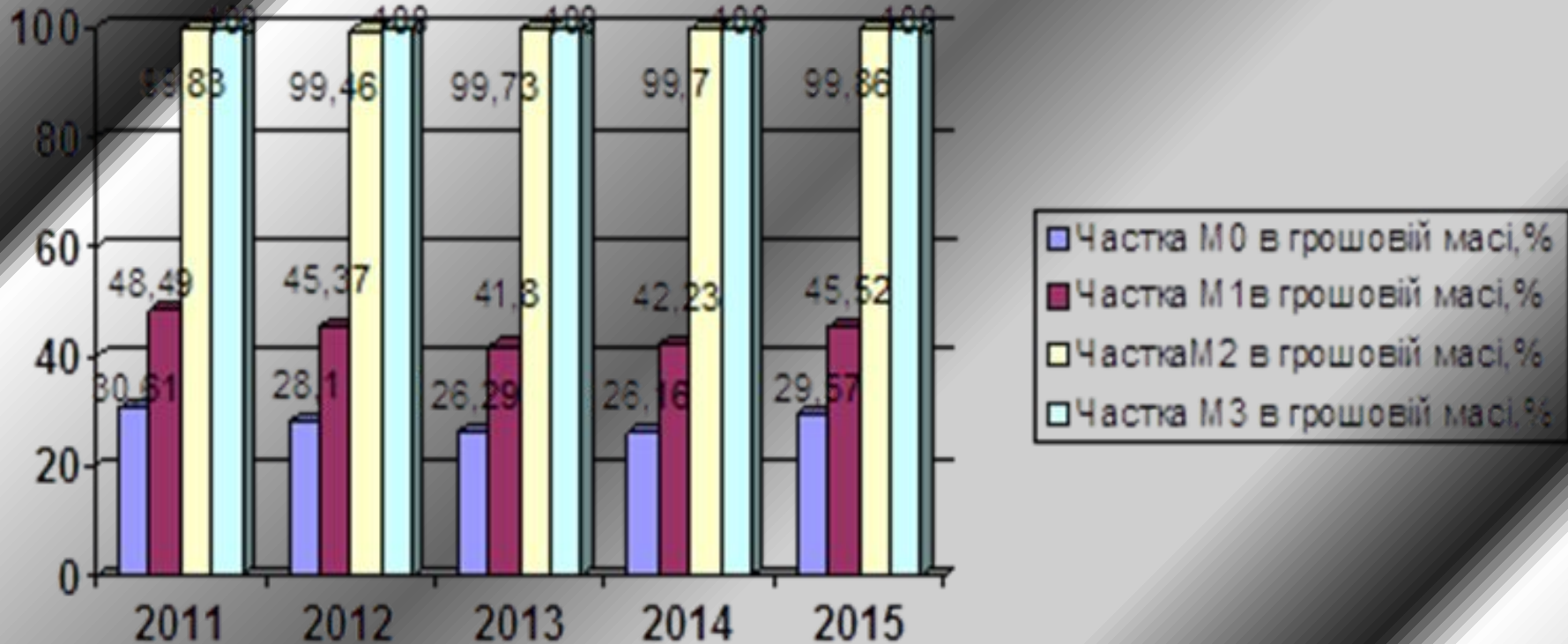
1. Введення PIN – коду і суми покупки по картці;
2. Ідентифікація і перевірка платоспроможності картки (ліміт “чорний список” (список викрадених, втрачених карток) і ін. (в режимі “on line”));
3. Списання суми покупки з картки (в режимі “on line”);
4. Інформація про здійснені операції (в режимі “on line”);
5. Відновлення “чорного списку”;
6. Реєстр операцій;
7. Розрахунки між банками;
8. Розрахунки банку з торговельним підприємством;
9. Розрахунки власника картки з емітентом.

**Рис.3.1. Динаміка грошової маси що обслуговує грошовий оборот
в Україні (млрд.грн.)**

Як показують розрахунки, що близько третини грошової маси в Україні припадає на готівкові гроші, причому має місце тенденція зростання цього грошового агрегату (M0).

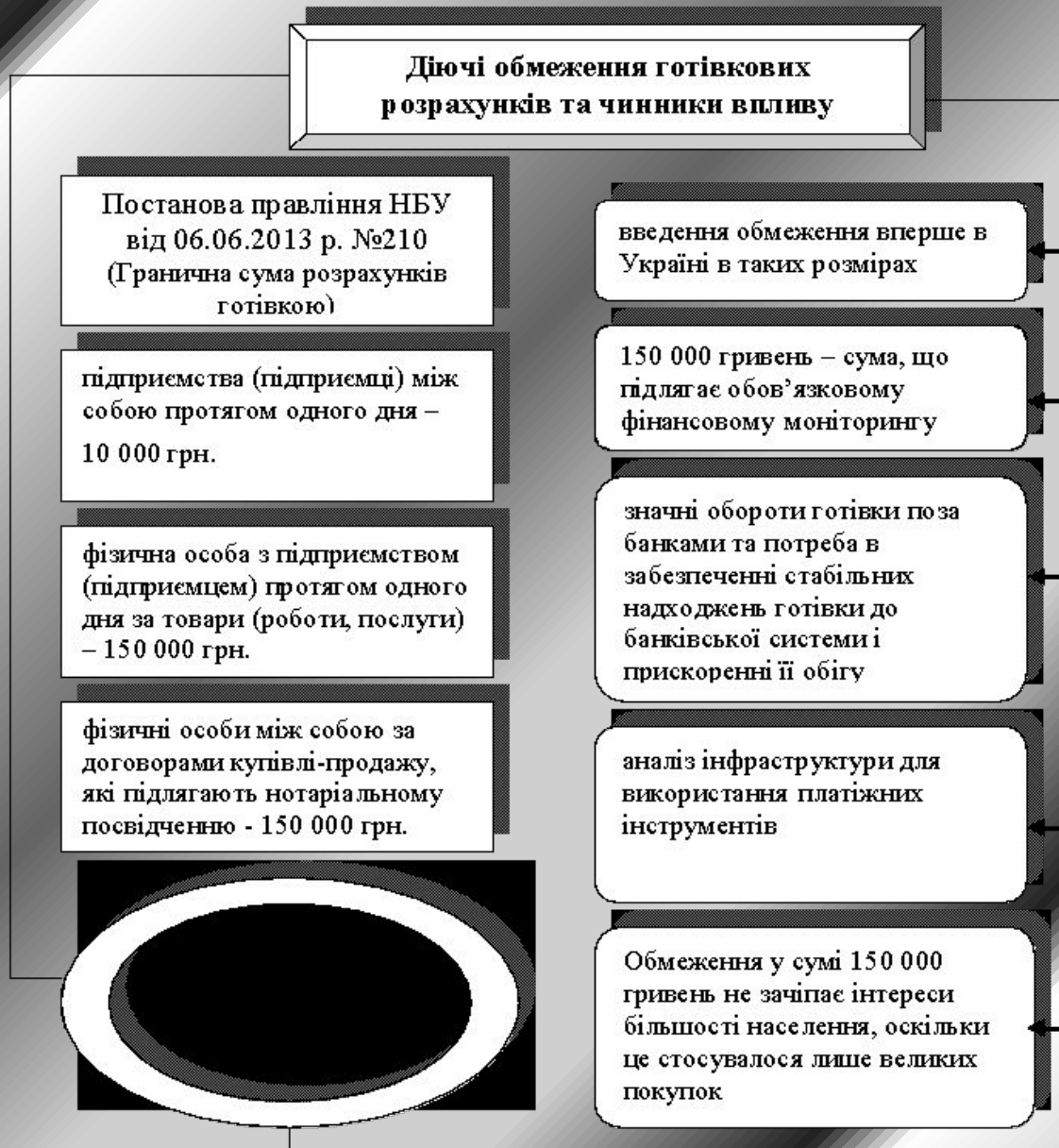
Рис.3.2. Частка агрегатів в грошовій масі %

Наведені розрахунки в динаміці за 2011-2015 роки свідчать про те, що грошовий агрегат M0, має тенденцію до зростання. Питома вага готівкових коштів у структурі грошової маси в порівнянні з минулим 2014 роком збільшилася на 3,4 % і станом на 01.01.2015 становила – 29,6%.

Порівнюючи частку готівкової грошової маси із зарубіжними країнами, то тут така частка коливається в межах 4 – 7%.

Рис.3.6. Діючі обмеження готівкових розрахунків та чинники впливу

Світовий досвід запровадження обмежень готівкового обігу

№п/п	Назва країни	Гранична сума розрахунків	Рік введення обмежень
1.	Франція	1 тис. євро	з 01.09.2015, 2005 – 3 тис. євро
1.	Португалія	1 тис. євро	2012
1.	Словаччина	5 тис. євро для юр. осіб, 15 тис. євро для фіз. осіб	2013
1.	Чехія	≈ 14 тис. євро	2004
1.	Бельгія	3 тис. євро	2014, 2012 – 5 тис. євро, раніше – 15 тис. євро
1.	Іспанія	2,5 тис. євро	2012
1.	Італія	1 тис. євро	2012, раніше – 2,5 тис. євро
1.	Болгарія	15 тис. болг. левів; 10 тис. болг. левів при купівлі нерухомості	2011
1.	Греція	1,5 тис. євро	2012, раніше – 3 тис. євро

Види порушень обігу готівки та санкції щодо них

№	Види порушень обігу готівки	Фінансові санкції
1	За перевищення встановлених лімітів залишку готівки в касі.	Двократний розмір суми понадлімітної готівки.
2	За неоприбуткування (неповне або несвоєчасне оприбуткування) у касах готівки.	П'ятикратний розмір неоприбуткованої суми.
3	За витрачання готівки з виручки від реалізації продукції та інших касових надходжень на виплати що пов'язані з оплатою праці за наявності податкової заборгованості.	В розмірі здійснених виплат.
4	За перевищення встановлених строків використання виданої під звіт готівки, а також за видачу готівкових коштів під звіт без повного звітування щодо раніше виданих коштів.	У розмірі 25 % виданих під звіт сум.
5	За проведення готівкових розрахунків без подання одержувачем коштів платіжного документа який би підтверджував сплату покупцем готівкових коштів.	У розмірі сплачених коштів.
6	За використання одержаних в установі банку готівкових коштів не за цільовим призначенням.	У розмірі витраченої готівки.

Статті агрегованого балансу (Актив)	Сума на 1 січня, млн. грн., роки		
	2014	2015	2016
1. Необоротні активи			
1.1. Необоротні активи	240	235	232
2. Оборотні активи	92	103	103
2.1 Запаси	25	28,5	35
2.2 Дебіторська заборгованість	32	29,5	16
2.3 Поточні фінансові інвестиції	0	0	0
2.4 Грошові кошти	35	45	52
3. Витрати майбутніх періодів	0	0	0
Всього актив балансу	332	338	335
Статті агрегованого балансу (Пасив)			
1. Власний капітал	317	327	329,5
1.1 Власний капітал	317	327	329,5
1.2 Забезпечення майбутніх витрат та платежів	0	0	0
2. Позичковий капітал	15	11	5,5
2.1 Довгострокові зобов'язання	0	0	0
2.2 Поточні зобов'язання	15	11	5,5
2.3 Доходи майбутніх періодів	0	0	0
Всього пасив балансу	332	338	335

З таблиці видно, що агрегований баланс підприємства згрупований згідно з розділами форми №1 «Баланс підприємства». Він складається з:

- необоротних активів;
- оборотного капіталу;
- витрат майбутніх періодів;
- власного капіталу;
- позичкового капіталу;

Аналіз динаміки балансу ТОВ «Епіцентр К» за 2015-2016рік

Найменування статей (Актив)	Роки станом на 1 січня		Зміна, млн. грн	Темп приросту, %
	2015	2016		
Актив				
1. Необоротні активи	235	232	-3	-1,28
2.Оборотні активи	103	103	0	0
2.1. Запаси	28,5	35	6,5	22,81
2.2. Дебіторська заборгованість	29,5	16	-13,5	-45,76
2.3. Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0
2.4. Грошові кошти	45	52	7	15,56
3. Витрати майбутніх періодів	0	0	0	0
Всього актив балансу	338	335	-3	-0,89
2. Пасив				
1.Власний капітал	327	329,5	2,5	0,76
1.1. Власний капітал	327	329,5	2,5	0,76
1.2. Забезпечення майбутніх витрат та платежів	0	0	0	0
2. Позичковий капітал	11	5,5	-5,5	-50
2.1. Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0
2.2. Поточні зобов'язання	11	5,5	-5,5	-50
2.3. Доходи майбутніх періодів	0	0	0	0
Всього пасив балансу	338	335	-3	-0,89

З таблиці видно, що підсумок балансу зменшився в 2015 році на 3 млн. грн. або 0,89%. Зміни відбулися як в активі так і в пасиві балансу. Зміни в активі балансу сталися по наступним статтям:

- необоротні активи зменшилися на 3 млн. грн.;
- грошові кошти зросли на 7 тис. грн.;
- дебіторська заборгованість зменшилась на 13,5 млн. грн.;
- запаси зросли на 6,5 млн. грн..

Аналіз структури балансу ТОВ «Епіцентр К»

Найменування статей (Актив)	Сума на 1 січня, млн. грн. (роки)			Питома вага, %		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Актив						
1. Необоротні активи	240	235	232	72,29	69,53	69,25
2. Оборотні активи	92	103	103	27,71	30,47	30,75
2.1. Запаси	25	28,5	35	7,53	8,43	10,45
2.2. Дебіторська заборгованість	32	29,5	16	9,64	8,73	4,78
2.3. Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0
2.4. Грошові кошти	35	45	52	10,54	13,31	15,52
3. Витрати майбутніх періодів	0	0	0	0	0	0
Всього актив балансу	332	338	335	100	100	100
2. Пасив						
1. Власний капітал	317	327	329,5	95,48	96,75	98,36
1.1. Власний капітал	317	327	329,5	95,48	96,75	98,36
1.2. Забезпечення майбутніх витрат та платежів	0	0	0	0	0	0
2. Позичковий капітал	15	11	5,5	4,52	3,25	1,64
2.1. Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	0	0
2.2. Поточні зобов'язання	15	11	5,5	4,52	3,25	1,64
2.3. Доходи майбутніх періодів	0	0	0	0	0	0
Всього пасив балансу	332	338	335	100	100	100

Актив балансу кожного року змінював свою структуру за рахунок збільшення грошових коштів. Так на 1 січня 2014 року вони склали 10,54%, а на 1 січня 2015 року - усього 13,31%, на 1 січня 2016 року - 15,52%.

Основні фінансові показники за 2015-2016рр.млрд .грн.

Показник	2015р.	2016р.	Відхилення	Відхилення, %
1.Товарообіг	20950000	21380000	430000	102,05
2.Затрати обігу	10250000	10580000	330000	103,22
3.Рівень затрат обігу (1:2)	48,93	49,49	0,56	101,14
3.Нереалізовані доходи*	3245	3240	-5	99,85
4.Прибуток від реалізації	10696755	10796760	100005	100,93
5.Нереалізовані витрати*	3890	3900	10	100,26
6.Рентабельність від реалізації, %(4:1)	51,06	50,50	-0,56	98,90
Загальний прибуток	10692865	10792860	99995	100,93
Податок на прибуток, %	18	18		
Податок на прибуток	1924715,7	1942714,8	17999,1	100,93
Чистий прибуток	8768149,3	8850145,20	81995,9	100,93
Рентабельність чиста	41,85	41,39	-0,41	98,90

Як показують результати дослідження підприємство працює прибутково і сплачує податок на прибуток зростання якого має позитивну тенденцію про що засвідчує таблиці

Підсумовуючи наше дослідження можна внести такі пропозиції:

- підприємству необхідно постійно враховувати важливість ефективної оптимізації руху грошових потоків підприємства в сучасній економічній ситуації та постійно підтримувати рівновагу потоків виплат та надходжень з урахуванням резервів платіжних засобів для забезпечення ефективної діяльності підприємства як у поточному, так і перспективному періоді.

- у процесі складання бюджетів грошових потоків, необхідно знаходити таке співвідношення між вхідними та вихідними грошовими потоками, між напрямками й умовами залучення та використання грошових потоків, яке дасть змогу досягти найкращих результатів діяльності, а саме - максимізації прибутку.

- щодо дебіторської заборгованості, то тут необхідно посилити управління нею, що дасть змогу підприємству ефективніше використовувати фінансові ресурси, зменшувати можливість зростання безнадійних боргів і забезпечувати збільшення інвестиційних можливостей підприємства та не залучати під виокі відсотки банківські кредити.

- дотримання розрахунково-платіжної дисципліни впливає не тільки на виникнення кредиторської та дебіторської заборгованості, але й на такі важливі аспекти існування підприємства як формування оборотних активів та фінансової структури капіталу підприємства.

Представлений узагальнений підхід до аналізу розрахунково-платіжної дисципліни допоможе ТОВ «Епіцентр К» оперативно виявляти її порушення та впливати на відновлення забезпечення.

Дякую за увагу!